

Enskild firma eller aktiebolag?

Jag är utbildad vid en konsthögskola och jobbar i gränslandet mellan design/konsthantverk/konst och tänker nu göra företag av mitt skapande. Dels för att jag i viss mån kan få betalt för utställningar, men också för att inför mig själv (och i viss mån andra) ta mitt eget skapande på "allvar". De flesta konstnärer driver enskild firma men jag är intresserad av att starta aktiebolag för att särskilja min privata ekonomi med mitt företags. Så min fråga lyder; kan jag göra aktiebolag av mitt konstnärliga skapande?

Hej Magnus,

Det går alldeles utmärkt att göra aktiebolag av ditt skapande. Men det finns skäl till varför de flesta väljer att driva enskild firma. Jag har tagit kontakt med Björn Lundén som arbetar mycket med kulturarbetares ekonomirelaterade frågor. Bland mycket annat har han författat "[Kulturarbetarboken – en ekonomihandbok för kulturarbetare](#)". Hans kunskaper på området är omfattande och han kommenterar:

"Det är intressant att du länkar samman det här med att ta ditt skapande på allvar med frågan om företagsform. För mig är det ur seriositetssynpunkt oväsentligt vilken företagsform du väljer, här gäller för mig strikt vilka bestämmelser som gäller för inkomstskatt, moms och redovisning.

Momsreglerna är ogynnsamma för konstnärer med aktiebolag eftersom det alltid är moms på bildkonst när aktiebolaget säljer. För enskilda näringsidkare finns det en momsfri zon upp till 336 000 kr. Endast i enskild firma kan man använda upphovsmannakonto. Dessutom gäller en mer avancerad byråkrati för aktiebolag, med kapitalkrav samt krav på årsredovisning, vilket kan vara betungande och dessutom kostsamt om man inte kan göra allt själv.

Därför är det inte så konstigt att även de mest "allvarligt menande" bildkonstnärer har enskild firma."

En liten snabbkurs: enskild firma är den vanligaste företagsformen bland konstnärer. Du ansvarar personligen för företagets skulder och påbörjade avtal. Det kostar inget att starta enskild firma. Ett aktiebolag, å andra sidan, är en egen juridisk person. Du anses som anställd i bolaget och kan ta ut lön. Det finns även möjlighet att få utdelning på dina aktier. Då du startar aktiebolag måste du lägga in 50 000 kronor som aktiekapital i bolaget. Om allt går åt skogen förlorar du enbart aktiekapitalet och till skillnad från den som driver enskild firma blir dina övriga privata tillgångar skyddade. Precis som Björn Lundén skriver har ett aktiebolag dessutom krav på årsredovisning samt är momspliktig.

Det finns skräckscenarion. Ofta handlar det om att konstnären ingått avtal i samband med publika utsmyckningar där stora byggföretag involverats. Men dessa fall hör till ovanligheten och ger du dig i kast med ett stort projekt ska du se till att noga kolla igenom avtalet så det framgår att du inte är ytterst ansvarig. Mer kring detta kan du läsa i Erik Hellstens "[Avtal & Tvist – konstnärernas avtals- och tvistlösningshandbok](#)". Driver du enskild firma med stora inkomster är det även bra att ha koll på den momsfria zonen. Om din försäljning uppgår till mer än 336 000 kronor ska du betala moms på ALL försäljning under året. I detta fall ska du redovisa moms med 12 procent. Momsen då ett aktiebolag säljer ligger på 25 procent.

Ja, det finns inte så mycket mer att tillägga. Fast jag kan ta mitt personliga exempel där jag valt att indirekt gå bolagsvägen. I det här fallet är det min make som driver ett aktiebolag där han anställt mig som konstnär och journalist. Till saken hör dock att min huvudsakliga inkomst är som skribent, det vill säga det faller inte inom den momsfria

KONST VÄSTERNORRLAND

Landstinget, Regional Utveckling, 871 85 Härnösand 0611-80214

Red: Mats de Vahl mobil:070-2476939 epost: mats.de.vahl@lvn.se

zonen. Dessutom har det för mig varit en fördel att vara anställd eftersom barnafödande, föräldraledighet och en hel del VAB varit på tapeten. Men jag kan lugnt säga att jag inte skulle starta ett aktiefbolag om det enbart handlat om min verksamhet som konstnär. Det är stor skillnad på 0 och 25 procent i moms. Att nyttja en momsfri zon är inte att förkasta!

Lycka till!

Ida

Volym 2016-05-30